

۲۰۵۰۴۳۸

۹۸/۷/۱

به نام خدا

دست‌گفتمان توسعه‌ی خوشه‌های صنعتی

(دست‌نویس برای توسعه‌ی صنایع کوچک)

معصومه دادگسک‌سکيب

استادیار گروه مدیریت صنعتی دانشگاه آزاد اسلامی قزوین

ناصر حمیدی

دانشیار گروه مدیریت صنعتی دانشگاه آزاد اسلامی قزوین

تابستان ۱۳۹۸

سرشناسه	: دانش‌شکيب، معصومه، ۱۳۴۳-
عنوان و نام پديدآور	: هفت گفتمان توسعه‌ي خوشه‌هاي صنعتي (رويكردي براي توسعه‌ي صنايع كوچك)/ مولفان معصومه دانش‌شکيب، ناصر حميدي.
مشخصات نشر	: قروين: مهرگان دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهري	: ۱۳۳ ص.: مصور (بخشي رنگي)، جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۴۴-۰۰-۷
وضعيت فهرست نويسي	: فيبا
يادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۳۱ - ۱۳۱].
موضوع	: خوشه‌هاي صنعتي -- ايران
موضوع	: Industrial clusters -- Iran
موضوع	: کسب و کار خرد -- توسعه
موضوع	: Small business -- Growth
موضوع	: شبکه‌هاي کسب و کار -- ايران
موضوع	: Business networks -- Iran
موضوع	: صنايع كوچک
موضوع	: Small industries
شناسه افزوده	: بيدر، ناصر، ۱۳۴۴ -
رده بندي کنگره	: ۴۱۰ HC
رده بندي ديويي	: ۸۷۰ ۶۵۵/۰۰۸
شماره کتابشناسي ملي	: ۵۸۱۸۹۴۴

انتشارات مهرگان دانش
mehregan.danesh@yahoo.com

آدرس: قزوین، چهارراه نادری، جنب داروخانه قانون، پلاک ۳۱۰، طبقه ۱، پ. ۰۹۱۲۲۸۱۰۰۰۲ - ۰۲۸۳۳۲۲۹۵۸۸

هفت گفتمان توسعه‌ي خوشه‌هاي صنعتي (رويكردي براي توسعه‌ي صنايع كوچك)

• مولفان: معصومه دانش‌شکيب - ناصر حميدي

• ناشر: مهرگان دانش

• نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

• شمارگان: ۵۰۰ نسخه

• قيمت: ۲۵۰۰۰ تومان

• شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۴۴-۰۰-۷

فهرست مطالب

مقدمه	۵
گفتمان اول - صنایع کوچک و متوسط	۷
بنگاه‌های کوچک و متوسط	۸
تعریف بنگاه‌های کوچک و متوسط در ایران	۱۱
ویژگی‌های بنگاه‌های کوچک و متوسط و منافع حاصل از آنها	۱۳
توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط	۱۸
گفتمان دوم - خوشه‌های صنعتی	۲۱
خوشه‌های صنعتی	۲۲
عناصر تشکیل‌دهنده خوشه‌های صنعتی	۲۶
خوشه‌های صنعتی در ایران	۳۰
گفتمان سوم - مدل‌های توسعه خوشه‌های صنعتی	۳۵
توسعه خوشه‌های صنعتی	۳۵
مدل‌های توسعه خوشه صنعتی	۴۲
گفتمان چهارم - شناسایی عوامل تأثیرگذار بر توسعه خوشه‌های صنعتی و روابط آن‌ها	۵۱
روابط و تعاملات بین عوامل مؤثر در توسعه خوشه‌های صنعتی	۶۸
گفتمان پنجم - تاب‌آوری خوشه‌های صنعتی	۷۹
تعاریف تاب‌آوری	۸۰
تاب‌آوری سازمانی	۸۳

گفتمان ششم - مدیریت عملیات در بنگاه های کوچک و متوسط ها با رویکرد

استراتژیک ۹۳

توسعه استراتژی ۹۵

همسوسازی سازمان ۱۰۳

برنامه ریزی عملیات ۱۰۴

گفتمان هفتم - مزیت رقابتی در بنگاه های کوچک و متوسط ۱۰۹

بازآرایی مستمر ۱۱۲

قطع رابطه موفق ۱۱۷

منابع و مآخذ ۱۲۱

www.ketab.ir

مقدمه

خدای را شاکریم که فرصتی داد تا گفتمان‌های اصلی در توسعه خوشه‌های صنعتی با رویکرد توسعه صنایع کوچک و متوسط را تقدیم محققان ارجمند، استادان گرامی و دانشجویان معزز نماییم. گفتمان‌هایی که بواسطه تغییرات سریع و گسترده فناوری تولید و فاصله گرفتن از تولید انبوه در صنایع بزرگ و گرایش به سمت تولید انعطاف‌پذیر در صنایع کوچک و متوسط اهمیتی شایان توجه یافته‌اند.

با اینکه بنگاه‌های کوچک و متوسط بیش از ۹۴ درصد از بنگاه‌های صنعتی کشور را با بیش از ۶۰ درصد از اشتغال صنعتی در خود جای داده‌اند، اما همچنان از ایفای نقش راهبردی خود در اقتصاد ایران، به دلیل عقب ماندگی‌های زیاد، بازمانده‌اند. چرا؟

توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط با توجه به پتانسیل‌های فراوان آنها در کشور، از اهمیت بسیاری در سیاست‌گذاری‌ها برخوردار است. توسعه بنگاه‌های منبسط و مجزا از یکدیگر نه تنها مطلوب نیست، بلکه به دلیل پراکندگی و تنوع محصولات، امکان نظارت و همچنین تخصیص بهینه منابع برای دولت ناممکن است. بنابراین، یکی از بهترین مکانیزم‌های توسعه آنها، تشویق بنگاه‌های کوچک و متوسط برای فعالیت در خوشه‌ها و یا به عبارت دقیق‌تر ساماندهی و توسعه خوشه‌های متشکل از بنگاه‌های کوچک و متوسط است. منظور از خوشه صنعتی نزدیکی جغرافیایی و اجتماعی گروهی از شرکت‌های مرتبط به هم و نهادهای وابسته به آنها است که در یک زمینه خاص و در یک محیط واحد تخصص یافته‌اند، با علایق مشترک و مکمل متحد می‌شوند و کالاهای همانند یا مکمل تولید می‌کنند.

گفتمان‌های حاضر برای ارائه تعاریف و مفاهیم بنگاه‌های کوچک و متوسط، توسعه آن‌ها در قالب خوشه‌های صنعتی ایران، عارضه‌یابی آن‌ها و بررسی عوامل موثر بر توسعه خوشه‌های صنعتی ایران تهیه شده است. تلاش شد تا کلیدواژه‌های صنایع کوچک و متوسط، خوشه‌های صنعتی و توسعه آن‌ها مدنظر قرار گیرد. این مفاهیم در حل مشکلات صنعت، تجارت و مدیریت عمومی نقش بسزایی داشته‌اند.

بدون شک پیشنهادهای ارزنده شما می‌تواند ما را در بهبود گفتمان‌ها یاری نماید. سپاسگزار خواهیم بود از طریق آدرس: قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشکده مدیریت، گروه مدیریت صنعتی، پست الکترونیک: Nhamidi1344@gmail.com و یا شماره ۰۹۰۳۱۸۲۶۱۳۲ با ما در ارتباط باشید.

جای دارد از جانب بنده و همکارانم تشکر و قدردانی داشته باشیم. مسئول انتشارات مهرگان‌دانش و تمامی عزیزانی که ما را در این مسیر یاری دادند قدردانی نمایم.

دانش‌شکیب - حمیدی

امردادماه ۱۳۹۸